

Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați
Școala doctorală de științe socio-umane



**CONTRIBUȚII LA ANALIZA IMPACTULUI PROCESULUI
INTEGRĂRII EUROPENE ASUPRA DEZVOLTĂRII SOCIO-
ECONOMICE, PRIN POLITICI DE DEZVOLTARE
REGIONALĂ SI COEZIUNE**

REZUMAT

Doctorand,

Dima Costel Marian

Coordonator științific,
Profesor dr. Daniela Ancuța ȘARPE

GALAȚI

2019

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE

ABREVIERI

INTRODUCERE

CAPITOLUL 1

1. Economia mondială la confluența dintre globalizare și regionalizare – stadiul actual al cercetării

1.1. Europa – parte a procesului de globalizare

1.1.1. De la statul națiune către globalizare

1.1.2. Politica de integrare și dezvoltare la nivel global

1.1.2.1. Teorii ale integrării europene

1.1.2.2. Politica de dezvoltare regională

1.1.2.3. Procesul de implementare a politicii regionale

1.2. Creșterea și dezvoltarea economică-teorii și modele

1.2.1. Modele de creștere economică

1.2.2. Dezvoltarea economică durabilă

1.2.3. Creșterea nivelului de trai și coeziunea socială

1.3. Puncte de vedere ale grupurilor de reflecție, privind demersul integrării europene

CAPITOLUL 2

2. Politicile de dezvoltare regională și coeziune ale Uniunii Europene

2.1. Uniunea Europeană și intensificarea globalizării

2.2. Politicile de dezvoltare regională și coeziune ale Uniunii Europene - origini, teorii și realități

2.2.1. Analiza politicilor de dezvoltare ale Uniunii Europene

2.2.2. Politici comunitare – realități și perspective în România

2.2.2.1. Contextul și potențialul regional în România - analiza regiunii de S-E

2.3. Analiza statistică comparativă a dezvoltării economice și creșterii nivelului de trai - studii de caz: Germania, Franța, Italia și Spania

2.3.1. Tendința și prognoza P.I.B./locuitor din Germania, Franța, Italia și Spania

2.3.2. Tendința și prognoza mediei P.I.B./locuitor din Germania, Franța, Italia și Spania

2.3.3. Dinamica comparativă a P.I.B. –ului și a populației în statele analizate

CAPITOLUL 3

3. Analiza influențelor factoriale privind speranța de viață, educația și produsului intern brut, asupra indicelui dezvoltării umane la nivelul Uniunii Europene

3.1. Indicele dezvoltării umane - măsură comparativă a speranței de viață, alfabetizării, învățământului și nivelului de trai

3.2. Calculul și analiza IDU, precum și a Influențelor factoriale favorabile ale componentelor acestuia

3.3. Analiza comparată a dinamicii IDU sub influențele factoriale ale indicelui speranței de viață, indicelui educației și indicelui PIB/locuitor în 10 state ale UE

CAPITOLUL 4

Concluzii – dezvoltarea umană un element calitativ al globalizării

BIBLIOGRAFIE

ANEXE

REZUMAT

Evoluția complexă a procesului de dezvoltare a economiei mondiale precum și diversitatea producției în statele lumii, diversitate bazată îndeosebi pe explozia progresului tehnologic, a favorizat lărgirea cooperării economice la nivel mondial ca o condiție indispensabilă a evoluției economiei mondiale spre globalizare, proces care se amplifică din ce în ce mai mult acum la începutul secolului XXI. Globalizarea cuprinde o lume multipolară, bazată pe cooperarea economică care generează creșterea eficienței și eficacității economice, precum și repartizarea rațională și echilibrată a desfacerii și producției la nivelul economiei mondiale. Indiscutabil, pe plan european stabilitatea mediului economic, creșterea economică și integrarea europeană cunosc în prezent o evoluție remarcabilă atât sub aspect teoretic, cât mai ales, practic prin adaptarea din mers la schimbările macroeconomice actuale. De altfel, actualitatea, complexitatea și dificultatea problematicii abordate sunt sugerate de însuși titlul lucrării care suscită interesul pentru „descifrarea” aspectelor legate de procesul complex de integrare europeană și globalizare, precum și al analizei conceptelor de integrare și creștere economică. Structura și conținutul prezentei lucrări se doresc a fi captivante, impunând concentrare și atenție pentru a reuși înțelegerea în esență a problemelor supuse cercetării, lucrarea îmbinând teoria, metoda și practica din domeniu în încercarea de a demonstra că are valoare științifică, sens, dar mai ales aplicabilitate. Din aceste considerente am apreciat ca fiind oportună abordarea într-o lucrare unitară a problematicii complexe care se referă la analiza impactului procesului integrării europene asupra dezvoltării socio-economice, prin politici de dezvoltare regională și coeziune. Pentru realizarea demersului științific propus am încercat să realizez o abordare a problematicii din perspectivă teoretică, conceptuală, precum și a realității practice. De-a lungul cercetării științifice întreprinse, în general am avut în vedere două principii, respectiv: cei avizați, care pot să „citească” dincolo de cifre și să-și formeze o imagine mai apropiată de realitate, în timp ce alții, pleacă de la premisa că informațiile prezentate sunt corecte, clare și adevărate, nelăsând loc de interpretare sau întrebări. Sub imperiul acestui deziderat, am abordat aspecte ce privesc: conceptul de europenizare și globalizare, politica de integrare și dezvoltare la nivel global, precum și politicile de dezvoltare regională și vizavi de acestea, aspecte privind procesul de implementare a politicii regionale. Pentru acuratețea demersului științific, este justificată structurarea analizei în două categorii și anume intensificarea globalizării și Uniunea Europeană. În ceea ce privește globalizarea, de la statul națiune către globalizare este o abordare detaliată a politicii de integrare și dezvoltare la nivel global, iar în ceea ce privește Uniunea Europeană, există o analiză a politicilor de dezvoltare regională și coeziune pornind de la modelele de creștere economică, avantajele acestora și impactul asupra creșterii nivelului de trai. Pornind de la aceste criterii, cercetarea întreprinsă nu putea să omită un aspect practic de analiză statistică a indicelui dezvoltării umane, studiu realizat pentru toate cele 28 de state membre ale Uniunii Europene pentru o perioadă de 6 ani, respectiv 2010 - 2015, fapt care individualizează această lucrare prin valoarea practică și alternativă de calcul a indicelui dezvoltării umane. În ipoteza descrisă, am apreciat că, pentru conturarea unei imagini complete asupra problematicii abordate sunt necesare și elemente de cunoaștere a influențelor factoriale privind indicele speranței de viață, indicele educației, indicele produsului intern brut, asupra indicelui dezvoltării umane în cele 28 de țări din Uniunea Europeană. Totodată, pentru consistența demersului de cercetare, se evidențiază o analiză comparativă a problemelor de această natură prin realizarea unei

corelații a primelor 10 state care au înregistrat o creștere a indicelui de dezvoltare umană respectiv: Germania, Franța, Italia, Spania, Danemarca, Olanda, Suedia, Cehia, Polonia și Marea Britanie. De asemenea, din dorința de a completa tabloul informațional cu repere capabile să reflecte direct și complet realitatea românească, se observă în cercetare și un tablou de bord care prezintă managementul eficient al României focalizând influențele factoriale ale indicelui speranței de viață, indicelui educației și indicelui PIB/locuitor asupra indicelui dezvoltării umane. În general, privind lucrarea în ansamblu pot preciza că pentru atingerea obiectivului de cercetare propus în teză s-au luat în considerare următoarele aspecte:

- politica de integrare și dezvoltare la nivel global;
- aspecte legate de Uniunea Europeană ce vizează intensificarea globalizării;
- politicile de dezvoltare și coeziune ale Uniunii Europene;
- influențele factoriale privind indicele speranței de viață, indicele educației, indicele produsului intern brut pe cap de locuitor, asupra indicelui dezvoltării umane în cele 28 de țări din Uniunea Europeană;
- realități și perspective în România.

Teza de doctorat „Contribuții la analiza impactului procesului integrării europene asupra dezvoltării socio-economice, prin politici de dezvoltare regională și coeziune” este structurată pe 4 capitole care prezintă o ordine logică de abordare, pornind de la aspectele de ordin teoretic care centrează teza foarte bine în zona de cercetare și continuând cu cele de ordin practic care verifică și certifică aplicabilitatea modelelor în ansamblul economiei contemporane.

Capitolul I abordează aspecte ale economiei mondiale ce vizează procesul de mondializare, de la statul națiune către globalizare, încercând astfel o prezentare concretă a politicii de integrare și dezvoltare la nivel global a Uniunii Europene. De asemenea, sunt vizate și diverse teorii ale integrării europene urmărind procesul de implementare a politicilor regionale. Teoriile de creștere economică arată că ambele tipuri de procese de integrare, atât regională cât și globală, au avut un impact puternic asupra economiilor statelor implicate. Din acest motiv se poate constata interesul pentru specialiștii din domeniu asupra cercetării efectelor integrării europene asupra dezvoltării economice și sociale a țărilor membre, a procesului de convergență și de reducere a disparităților dintre țări. Concluziile corespunzătoare cercetării de la „Capitolul I” au ca fundament faptul că integrarea economică regională, reprezintă un factor cheie în procesul globalizării, creând astfel cadrul instituțional și politic adecvat liberalizării economiei mondiale. Statul poate să recunoască o identitate regională – regiunea fiind percepută ca un teritoriu considerat omogen de către stat – și poate lua măsurile necesare pentru ca regiunile să participe la gestionarea propriilor afaceri. Regionalizarea se poate manifesta atât în plan național cât și internațional, punctul de plecare al regionalizării fiind reliefat de fapt de dezechilibrele regionale, în fapt conștientizarea acestora. Această conștientizare este urmată de intervenția structurilor guvernamentale naționale sau a unor entități suprastatale care au ca scop descentralizarea sau deconcentrarea la nivel regional a unor activități sau competente aflate anterior la nivel central. Istoria dezvoltării economice mondiale a creionat în mod evident faptul că bunăstarea unui popor a fost dată de nivelul produsului intern brut, adică de valoarea brută a producției finale de bunuri și servicii produse în decursul unei perioade de timp de către agenții economici care își desfășoară activitatea în interiorul granițelor naționale ale unui stat. Politica regională a UE a finanțat de-a lungul anilor

zeci de mii de proiecte care au avut ca efect consolidarea creșterii economice și crearea de locuri de muncă, aducând astfel beneficii statelor membre și Uniunii în ansamblu. Între 1989 și 2016, s-au alocat din bugetul UE peste 800 de miliarde de euro pentru cofinanțarea proiectelor menite să susțină creșterea regională. Cele 274 de regiuni ale UE vizate de politica regională în perioada 2014-2020 se caracterizează prin:

- categorie de regiuni mai puțin dezvoltate (PIB/cap de locuitor < 75 % din media UE);
- categorie de regiuni de tranziție (PIB/cap de locuitor ≥ 75 % și < 90 % din media UE);
- categorie de regiuni mai dezvoltate (PIB/cap de locuitor ≥ 90 % din media UE);

Evoluția P.I.B. din U.E. 28 se poate observa foarte bine urmărind datele corespunzătoare din figura 1 și respectiv figura 2 unde produsul intern brut (PIB) în Uniunea Europeană era în valoare de 16397,98 miliarde de dolari în 2016. Valoarea PIB-ului Uniunii Europene reprezintă 26,45% din economia mondială. PIB-ul din Uniunea Europeană a fost în medie de 7242,67 miliarde de dolari începând cu 1960 până în 2016, ajungând la o valoare maximă de 19117,80 miliarde USD în 2008 și un nivel record de 358,94 miliarde de dolari în 1960. Având în vedere că o integrare a regiunilor este mai eficientă și mult mai realistă decât integrarea la nivel național, România trebuie să valorifice la maxim această oportunitate printr-o mobilizare eficientă a factorilor politici, o coordonare pragmatică a nivelelor de decizie și printr-o implicare și participare civică efectivă. Factorul muncă reprezintă elementul cel mai important al creșterii economice, iar în economia mondială orice alți factori ce participă în mod efectiv la procesul de producție – bunuri, materii prime, materiale sau chiar însăși tehnologia – pot fi cumpărate sau împrumutate. Un stat poate să cumpere echipamente de telecomunicații, calculatoare și orice alte echipamente moderne, însă toate aceste bunuri de investiții pot fi utilizate și întreținute eficient numai de către lucrători calificați și bine pregătiți. Ocuparea populației active disponibile în societate are un rol primordial în acțiunea pe care o exercită factorul uman în procesul creșterii economice. În concluzie factorii cantitativi și calitativi ce pot acționa asupra creșterii economice la nivelul unei țări din punctul meu de vedere pot fi grupați astfel:

- forța de muncă și nivelul de educație și instruire a acesteia;
- investițiile;
- dezvoltarea științei și schimbările tehnologice;
- resursele materiale și modul de valorificare al acestora în procesul de producție;
- structura activităților de producție și a sistemului economic.

Personal consider că datoria publică, gradul de îndatorare al unui stat joacă un rol esențial în dezvoltarea economică și creșterea nivelului de trai al populației. În structura pe destinații a datoriei publice interne, cea mai mare pondere în general este deținută de datoria contractată pentru finanțarea deficitului bugetar și refinanțarea datoriei publice, finanțarea de proiecte având o pondere relativ foarte mică din total datorie publică guvernamentală internă. Politica de contractare a împrumuturilor de stat trebuie să fie orientată către efectuarea de cheltuieli productive și anume realizarea de investiții în resurse umane, în infrastructură, în cercetare, investiții în tehnologie, tehnică avansată și alte activități benefice pe termen lung, care pot să asigure în viitor atât rambursarea obligațiunilor emise cât și plata dobânzilor aferente, pentru dezvoltarea economiei în ansamblu. Comerțul internațional cu mărfuri reprezintă unul din elementele fundamentale de dezvoltare și evoluție economică, iar rezultatele din Zona Euro comparativ cu activitatea comercială a tuturor statelor membre este edificatoare în acest sens.

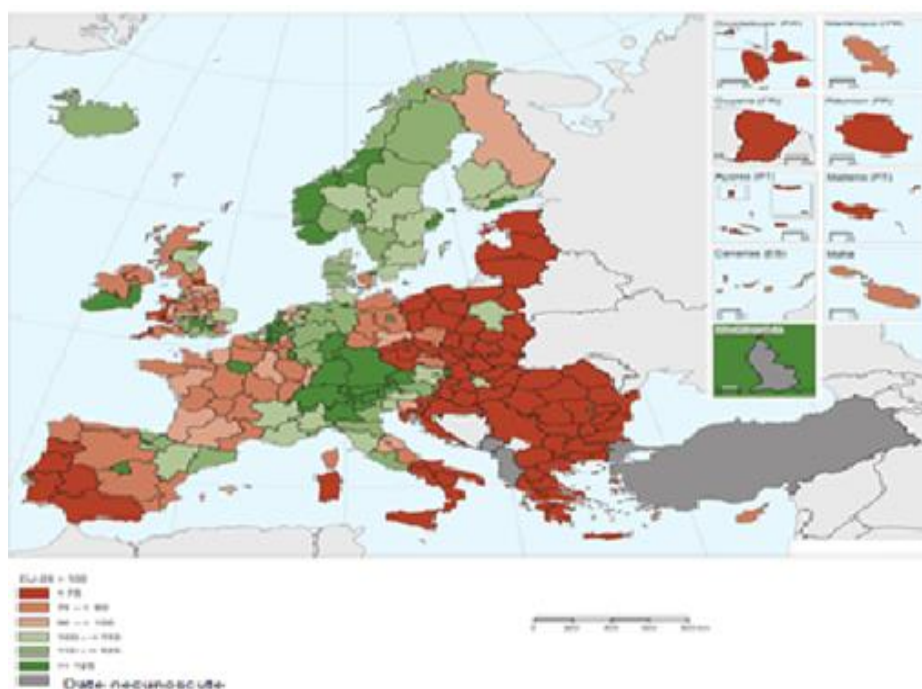


Figura 1. P.I.B. pe cap de locuitor [Eurostat (nama_10r_2gdp) and (nama_10_pc)]

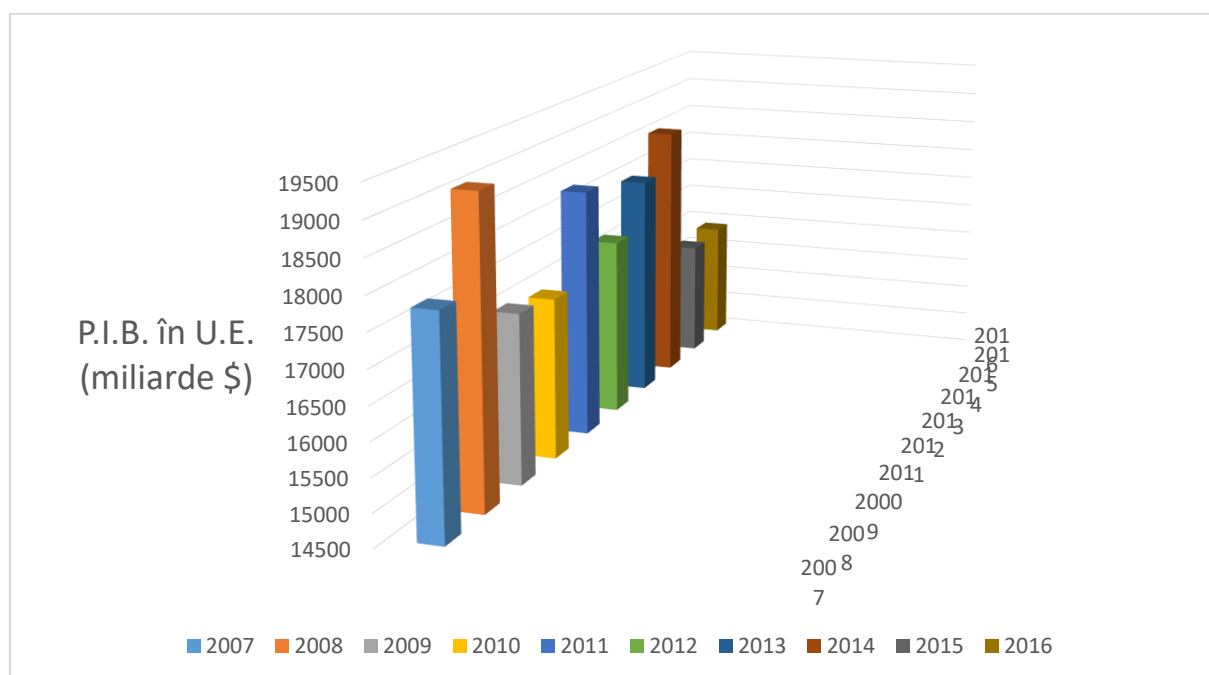


Figura 2. P.I.B. în Uniunea Europeană [***<http://www.tradingeconomics.com/european-union/gdp>]

Capitolul II se concentrează asupra politicilor de dezvoltare ale Uniunii Europene, pornind de la varietatea modelelor de creștere economică care au fost prezentate succint și analiza avantajelor și a costurilor creșterii economice cu efect semnificativ asupra creșterii nivelului de trai. Ca urmare a faptului că nivelul de trai este într-o permanentă corelație cu coeziunea socială, în acest capitol au fost prezentate și alte puncte de vedere ale grupurilor de reflecție,

realizând-se de altfel și o paralelă la realitățile și perspectivele politicii comunitare din România. Fundamentul de bază care reliefează rezultatul cercetării pornește de la faptul că politica de dezvoltare regională și coeziune este o politică prin intermediul căreia se realizează schimbul de resurse între statele membre pentru sprijinirea și susținerea dinamică a creșterii economice și dezvoltării durabile, prin investiții în resursele umane și prin stimularea factorilor de creștere și competitivitate economică și ocuparea forței de muncă. Se poate observa că dezvoltarea regională urmărește eficientizarea și creșterea numărului activităților și a proiectelor care se desfășoară la nivel local utilizând resursele disponibile din teritoriu. În context mai larg fiecare stat depune eforturi de creștere a dezvoltării economice utilizând la maxim resursele materiale, naturale și umane de care dispune, respectiv a factorilor și neofactorilor de producție precum și atragerea investițiilor străine pentru asigurarea de noi locuri de muncă și obținerea accesului la informație tehnică și tehnologică. În Uniunea Europeană s-a constatat o dezvoltare economică și o creștere a nivelului de trai în zona de nord, nord-vest în timp ce în zona de sud, sud – est, este vizibilă o dezvoltare mai lentă a economiei, o creștere a șomajului cu alte cuvinte o evoluție mai ușoară a dezvoltării economice și a creșterii nivelului de trai a cetățenilor statelor din zonele respective. În acest context analiza statistică comparativă a dezvoltării economice și a creșterii nivelului de trai între patru țări a căror dispunere geografică este reprezentativă pentru punctele cardinale mai sus menționate, creionează corelația care exprimă dinamica PIB-ului în Germania comparativ cu Franța, Italia și Spania în anul 2016. Germania, Franța, Italia și Spania exprimă în 2016 comparativ cu 2015, o dezvoltare economică și o creștere a nivelului de trai, deoarece dinamica P.I.B.-ului este mai mare comparativ cu dinamica populației.

- Germania prezintă în anul 2016 o creștere cu 109,74 % în mărimi relative, respectiv o creștere cu 3100 în mărimi absolute a P.I.B. comparativ cu P.I.B. al Franței;

- Germania exprimă în anul 2016 o creștere cu 134,23 % în mărimi relative, respectiv cu 8900 în mărimi absolute a P.I.B. comparativ cu P.I.B. al Italiei;

- Germania reflectă în anul 2016 o creștere cu 146,63 % în mărimi relative, respectiv cu 11100 a P.I.B. comparativ cu P.I.B. al Spaniei;

P.I.B. al Germaniei și Franței (partea de nord a Europei) exprimă în anul 2016 o creștere cu 133,93 % în mărimi relative, respectiv cu 16900 euro în mărimi absolute, comparativ cu P.I.B. al Italiei și Spaniei (partea de sud a Europei).

Factorul muncă reprezintă elementul cel mai important al creșterii economice, iar în economia mondială orice alți factori ce participă în mod efectiv la procesul de producție – bunuri, materii prime, materiale sau chiar însăși tehnologia – pot fi cumpărate sau împrumutate. Un stat poate să cumpere echipamente de telecomunicații, calculatoare și orice alte echipamente moderne, însă toate aceste bunuri de investiții pot fi utilizate și întreținute eficient numai de către lucrători calificați și bine pregătiți. Ocuparea populației active disponibile în societate are un rol primordial în acțiunea pe care o exercită factorul uman în procesul creșterii economice.

Capitolul III, care constituie elementul de noutate al acestei lucrări, prezintă o analiză comparativă practică de calcul a indicelui dezvoltării umane prin utilizarea unei metode de calcul cu radical de ordinul 3, analiza vizând influențele factoriale privind indicele speranței de viață, indicele educației, indicele produsului intern brut pe cap de locuitor, asupra indicelui dezvoltării umane în toate cele 28 de state membre din Uniunea Europeană. Pentru a calcula influența factorială a indicelui educației a fost necesar calculul indicelui mediei anilor de școlarizare și a indicelui speranței anilor de școlarizare, urmând ca pentru obținerea rezultatului final să se realizeze media geometrică a celor doi indici mai sus menționați. Din totalul influențelor factoriale analizate la media geometrică alegem valoarea cea mai mare a mediei ca fiind constanta de calcul a indicelui educației. Odată aflate valorile celor trei indicatori, respectiv indicele speranței de viață, indicele educației și indicele PIB/loc se trece la calculul indicelui dezvoltării umane folosind formula:

$$\sqrt[3]{\text{indicele speranței de viață} * \text{indicele educației} * \text{indicele } \frac{PIB}{loc}}$$

În acest capitol am determinat valoarea IDU la nivelul tuturor țărilor UE, pe baza metodologiei prezentate anterior, în perioada 2010 - 2015. După determinarea valorii indicelui dezvoltării umane pentru anii 2010 și respectiv 2015, analizăm influențele factoriale favorabile ale indicelui speranței de viață, indicelui educației, indicelui produsului intern brut/locuitor în 2015 comparativ cu 2010. Astfel determinăm care este topul țărilor ce etalează influența de creștere factorială a celor trei indici, respectiv, speranța de viață, educație și PIB/locuitor, asupra dinamicii indicelui dezvoltării umane în anul 2015 comparativ cu 2010. În baza datelor obținute prin aplicarea formulei de calcul:

$$I_{2015/2010}^{HDI(I^{SPERANTA_VIATA} \cup I^{EDUCATIE} \cup I^{PIB/LOCUTOR})} = \frac{\sqrt[3]{I_{2015}^{SPERANTA_VIATA} \cdot I_{2015}^{EDUCATIE} \cdot I_{2015}^{P.I.B./LOCUTOR}}}{\sqrt[3]{I_{2010}^{SPERANTA_VIATA} \cdot I_{2010}^{EDUCATIE} \cdot I_{2010}^{P.I.B./LOCUTOR}}}$$

se determină influențele factoriale favorabile reunite ale indicelui speranței de viață, indicelui educației, indicelui produsului intern brut/locuitor asupra indicelui dezvoltării umane în 2015 comparativ cu 2010, reușind astfel să stabilim un top al țărilor care au înregistrat o creștere.

Diferența față de rezultatul indicelui dezvoltării umane prezentat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Raportul de Dezvoltare Umană, rezultat care este actualizat anual pentru majoritatea statelor membre ONU, este că în analiza influențelor factoriale privind indicele speranței de viață, indicele educației și indicele produsului intern brut pe cap de locuitor asupra dinamicii indicelui dezvoltării umane, minimul și maximul din formula de calcul utilizată are în vedere datele celor 28 de state membre ale Uniunii Europene. Dacă în mod normal, IDU se calculează pentru majoritatea statelor membre ONU, de exemplu minimul pentru produsul intern brut pe cap de locuitor aparținând unui stat din continentul african cu o economie slab dezvoltată și maximul aparținând unui stat din America, Europa sau Asia, se obține o valoare reprezentativă la nivel mondial al indicelui de dezvoltare umană, valoare care este prezentată anual, așa cum am precizat, în Raportul de Dezvoltare Umană de către Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Prin adaptarea acestei proceduri de calcul vom obține un rezultat al indicelui de dezvoltare umană doar la nivel european prin utilizarea valorilor corespunzătoare statelor membre ale Uniunii Europene. Bineînțeles că

această variantă este utilă și poate fi folosită în mod corespunzător de către alți actori ai mondializării cu implicații zonale cum ar fi de exemplu:

- NAFTA - Acordul de Liber Schimb Nord-American, acord înființat în 1994 prin semnarea de către Canada, Statele Unite și Mexic;
- MERCOSUR – Piața Comună a Sudului Mercosur care a fost fondată în 26 martie 1991 țările membre fiind Brazilia, Argentina, Uruguay, Paraguay și Venezuela.
- ASEAN - Asociația Națiunilor din Sud-Estul Asiei care a fost creată în 1967 la Bangkok Thailanda de către fondatorii ASEAN și anume Indonezia, Malaiezia, Filipine, Singapore și Thailanda.

Această procedură se poate limita și la o analiză a indicelui de dezvoltare umană pe fiecare continent în parte și chiar pe grupuri de state care se ajută reciproc în procesul de dezvoltare și creștere economică cum ar fi de exemplu:

- Benelux este o uniune economică în Europa de Vest, compusă din trei monarhii vecine: Belgia, Olanda și Luxemburg;
- Grupul de la Visegrád, care este o organizație de cooperare formată din patru state central-europene: Cehia, Polonia, Slovacia și Ungaria.

Prin analiza comparativă a indicelui de dezvoltare umană pentru o perioadă determinată de timp, se poate observa care au fost factorii care au contribuit la influențarea pozitivă a acestui indicator, în felul acesta pe baza datelor obținute reușind să se realizeze corecturile necesare pentru obținerea unui rezultat cât mai bun în viitorul apropiat. Pe baza unei analize corecte, cu date exacte, este foarte important să știm de exemplu ce valoare financiară trebuie utilizată pentru educație sau sănătate în general pentru a genera o previziune economică cât mai exactă a rezultatului așteptat. În acest mod o țară nu mai este evaluată doar luând în considerare produsul național brut, ci se pune accentul în principal pe realizările fiecărui stat în materie de educație, sănătate cu alte cuvinte la contribuția efectivă a guvernului pentru asigurarea calității vieții cetățenilor săi.

Așa cum am precizat, calculul influențelor factoriale s-a bazat pe o perioadă cuprinsă de 6 ani, respectiv din 2010 până în 2015 inclusiv. Cea de-a doua parte a acestui capitol o reprezintă analiza corelației dintre Germania, Franța, Italia, Spania, Danemarca, Olanda, Suedia, Cehia, Polonia, Marea Britanie, care focalizează dinamica indicelui dezvoltării umane sub influențele factoriale ale indicelui speranței de viață, indicelui educației și indicelui PIB/locuitor în anii 2015, 2014, 2013, 2012, 2011 și 2010. Prezentarea principalilor indici prin prisma autorului cât și prin prisma specialiștilor în domeniu, conferă claritate și concizie acestui capitol. Pornind de la factorul uman, de la importanța primordială pe care o exercită acesta în procesul creșterii economice, am considerat oportună o cercetare mai amănunțită a indicelui de dezvoltare umană în „Capitolul III”, indice care relevă de fapt gradul de confort social (educație, sănătate și venituri) al forței de muncă din economia mondială. Metodologia și limitele IDU se bazează pe faptul că acest indice satisface coerența subgrupurilor. Acest lucru se explică prin faptul că îmbunătățirile sau deteriorările distribuției dezvoltării umane într-un anumit grup al societății sunt inevitabile (în timp ce dezvoltarea umană rămâne constantă în celelalte grupuri) și se va reflecta în modificările măsurii globale a dezvoltării umane. Acest indice este, de asemenea, independent de ceea ce înseamnă că ordinea în care datele sunt agregate între ele indivizi sau grupuri de indivizi, rezultă același rezultat - deci nu este nevoie să se bazeze pe o anumită secvență sau pe o singură sursă de date. Acest lucru permite estimarea pentru un număr mare de țări. Deși IDU se referă la pierderea dezvoltării umane din cauza inegalității, măsurarea inegalității în orice dimensiune implică inechitatea și inegalitatea datorită șanselor, a alegerii și circumstanțelor, nu se abordează chestiunile legate de etică și de politică în jurul acestor aspecte. Principalul dezavantaj al IDU este că acesta nu este sensibil la asociere. Pentru a face ca asocierea măsurilor să fie sensibilă, toate datele pentru fiecare persoană trebuie să fie

disponibile dintr-o singură sursă de studiu, procedură care în prezent nu este posibil de realizat. În anul 2015 comparativ cu anul 2010 (vezi tabelul 38 din teză), în topul țărilor ce pune în evidență influența factorială favorabilă a Indicelui Speranței de Viață asupra dinamicii Indicelui Dezvoltării Umane, se află Estonia cu o creștere de 30,73 %, România cu spor de 6,48 % și Cehia cu o creștere de 4,09 %. În elita țărilor ce exprimă influența factorială favorabilă a Indicelui Educației asupra dinamicii Indicelui Dezvoltării Umane, în anul 2015 comparativ cu anul 2010, se situează Croația cu o creștere de 32,02 %, Slovenia cu un spor de 17,49 % și Bulgaria cu o creștere de 14,56 %. Managementul eficient ce reflectă influența factorială favorabilă a Indicelui PIB/locuitor asupra dinamicii Indicelui Dezvoltării Umane, în anul 2015 comparativ cu anul 2010, este realizat de Letonia cu o creștere de 35,32 %, Lituania cu un spor de 22,97 % și România cu o creștere de 12,35 %.

Tabel 38. TOP MANAGEMENT ȚĂRI FOCALIZÂND CREȘTERILE INFLUENȚELOR FACTORIALE FAVORABILE ALE INDICELUI SPERANȚEI DE VIAȚĂ, INDICELUI EDUCAȚIEI, INDICELUI PIB/LOCUITORASUPRA INDICELUI DEZVOLTĂRII UMANE ÎN 2015 COMPARATIV CU 2010

ȚARA	INFLUENȚA INDICELUI SPERANȚEI DE VIAȚĂ ASUPRA INDICELUI DEZVOLTĂRII UMANE ÎN 2015 COMPARATIV CU 2010		INFLUENȚA INDICELUI EDUCAȚIEI ASUPRA INDICELUI DEZVOLTĂRII UMANE ÎN 2015 COMPARATIV CU 2010		INFLUENȚA INDICELUI PIB / LOCUITOR ASUPRA INDICELUI DEZVOLTĂRII UMANE ÎN 2015 COMPARATIV CU 2010	
	Valoare	Creștere	ȚARA	Creștere	ȚARA	Creștere
ESTONIA	130,73 %	Creștere 30,73 %	CROATIA	Creștere 32,02 %	LETONIA	Creștere 35,32 %
ROMANIA	106,48 %	Creștere 6,48 %	SLOVENIA	Creștere 17,49 %	LITUANIA	Creștere 22,97 %
CEHIA	104,09 %	Creștere 4,09 %	BULGARIA	Creștere 14,56 %	ROMANIA	Creștere 12,35 %
PORTUGALIA	103,96 %	Creștere 3,96 %	M. BRITANIE	Creștere 14,27 %	ESTONIA	Creștere 8,12 %
LUXEMBURG	103,23 %	Creștere 3,23 %	DANEMARCA	Creștere 12,35 %	MALTA	Creștere 2,36 %
SLOVENIA	102,68 %	Creștere 2,68 %	LITUANIA	Creștere 5,36 %		
ITALIA	102,48 %	Creștere 2,48 %	AUSTRIA	Creștere 4,33 %		
POLONIA	102,40 %	Creștere 2,40 %	GERMANIA	Creștere 2,67 %		
DANEMARCA	102,32 %	Creștere 2,32 %				
SPANIA	101,06 %	Creștere 1,06 %				
GRECIA	100,74 %	Creștere 0,74 %				
OLANDA	100,73 %	Creștere 0,73 %				
UNGARIA	100,72 %	Creștere 0,72 %				

În final, structura topului țărilor ce etalează influențele factoriale favorabile reunite ale Indicelui Speranței de Viață, Indicelui Educației și Indicelui PIB/locuitor, asupra dinamicii Indicelui Dezvoltării Umane, în anul 2015 comparativ cu anul 2010, este alcătuită din Estonia cu o creștere de 35,33 %, Letonia cu un spor de 30,12 % și Danemarca cu o creștere de 13,28 %. Foarte utilă este și analiza corelației dintre statele (10 țări cu creștere a indicelui dezvoltării umane, respectiv: Germania, Franța, Italia, Spania, Danemarca, Olanda, Cehia, Suedia, Polonia, Marea Britanie) care focalizează dinamica indicelui dezvoltării umane sub influențele factoriale ale indicelui speranței de viață, indicelui educației și indicelui PIB/locuitor în anii 2015 și 2010. Cercetarea s-a efectuat pe trei planuri, respectiv:

- analiza rezultatelor indicatorilor la nivel european și național pentru perioada 2015-2010, perioadă pentru care mai întâi s-a urmărit evoluția Produsul Intern Brut mediu pe cap de locuitor la nivelul Uniunii Europene urmând ca ulterior să se analizeze rezultatele la nivel național și respectiv al regiunii de dezvoltare Sud-Est (vezi figura 18);

- tendința și prognoza P.I.B./locuitor din Germania, Franța, Italia și Spania pentru care perioada de timp analizată a fost între anii 2006 și respectiv 2013, expresia bănească a valorii fiind în euro, cercetarea folosind metoda regresiei, realizându-se astfel predicții până în anul 2020 cu privire la tendința și prognoza P.I.B./locuitor din Germania, Franța, Italia și Spania; în acest context s-a observat dacă valorile variabilei (ex: P.I.B./locuitor din țara corespunzătoare analizei) reflectă un trend liniar (funcție de gradul 1), parabolic (funcție de gradul 2) sau exponențial.

- pentru a compara mai bine nivelul de dezvoltare a unei țări s-a utilizat indicele dezvoltării umane (IDU), utilizarea acestui indice fiind generată de necesitatea măsurării progresului sau a regresului capitalului uman în cursul creșterii economice a unei țări. S-a realizat o analiză comparativă corespunzătoare anilor 2015 – 2010 pentru a observa care au fost factorii care au contribuit la influențarea pozitivă a acestui indicator, pe baza datelor obținute realizând corecturile necesare pentru obținerea unui rezultat cât mai bun. Pe baza unei analize corecte cu date exacte este foarte important să știm de exemplu ce valoare financiară trebuie utilizată pentru educație sau sănătate în general pentru a genera o previziune economică cât mai exactă a rezultatului așteptat. În acest mod o țară nu mai este evaluată doar luând în considerare produsul intern sau național brut, ci se pune accentul în principal pe realizările fiecărui stat în materie de educație, sănătate cu alte cuvinte la contribuția efectivă a guvernului pentru asigurarea calității vieții cetățenilor săi.

Elementul comun care rezultă în urma acestei analize reflectă o creștere a produsului intern brut pe cap de locuitor în 2015 comparativ cu 2010 atât în România cât și la nivel european, rezultând în mod direct și creșterea la nivelul celor 4 state central europene analizate.

Capitolul IV prezintă concluziile cercetării și scoate în evidență faptul că dezvoltarea umană este cu siguranță un element calitativ al globalizării, model care individualizează lucrarea. Se poate menționa în mod justificat faptul că în contextul mutațiilor și transformărilor actuale din economia mondială, schimbări care se realizează cu o viteză din ce în ce mai mare, oricare din capitolele abordate își vor găsi noi adepți interesați să le dezbată, motiv pentru care nu se poate pretinde că această teză ar deține o analiză exhaustivă a problematicii cercetate. Firesc există și limite ale tezei, lipsuri datorate factorilor cu caracter neprevăzut, cum ar fi de exemplu Brexit-ul, unul din fenomenele care era foarte greu de anticipat acum ceva ani în urmă de către specialiștii din domeniu și poate chiar și de către eurosceptici. Chiar și cu aceste limite cu siguranță lucrarea în ansamblul ei poate fi utilă tuturor celor interesați de evoluția economiei mondiale, teoreticieni și practicieni deopotrivă. În final doresc să precizez că pe parcursul realizării acestei teze am consultat lucrări de referință atât din literatura românească cât mai ales din literatura de specialitate internațională, toate acestea reflectând pluridisciplinarea

problematicii abordate, parte din ideile cuprinse în prezenta lucrare de doctorat au fost incluse în cadrul unor articole și prezentări la reuniuni științifice atât la nivel național cât și internațional. Este foarte interesant de reținut că în general având în vedere diversitatea surselor de date care stau la baza rapoartelor și a studiilor asupra dezvoltării umane, apar uneori critici referitoare la standardizarea indicatorilor, mai ales în legătură cu întâzieri din partea țărilor în furnizarea datelor către organizațiile și organismele internaționale. Chiar dacă nu este perfect, consider că IDU este util deoarece are un grad mai mare de cuprindere decât PIB, măsurând astfel și alte posibilități umane alături de venit. Mai mare nu înseamnă neapărat mai bun! Mai bogat poate că înseamnă mai multe șanse de dezvoltare, un prezent satisfăcător și un viitor mai promițător. Se poate preciza că de fapt resursele pot dicta avuția unei țări, însă o și pot îngropa dacă aceste resurse naturale nu sunt, exploatate așa cum trebuie. Cele mai bogate țări din lume, depind de anumite bogății din subteran însă nu există o regulă din acest punct de vedere, serviciile și o bună organizare pot ridica nivelul de trai. În ceea ce privește consolidarea coeziunii, trebuie elaborate strategii adaptabile statelor membre în mod individual. Cu atât mai mult cu cât diferențele dintre factorii de consolidare a coeziunii din țările UE în perioada 2007-2017 sunt tot mai mari aceste strategii de consolidare a coeziunii va trebui să fie cât mai diverse. Cu siguranță că o abordare "unică pentru toți", dezvoltată la Bruxelles, nu poate aborda în mod adecvat această provocare.

În prezent, toate turbulențele politice și sociale manifestate la nivelul economiei mondiale asigură condiții nefavorabile de dezvoltare economică statelor lumii. Pentru a combate aceste probleme de la nivel global, considerăm că este absolut necesar ca fiecare națiune, fiecare stat, să facă eforturi pentru continuarea investițiilor chiar și pe timp de criză, investiții în infrastructură, dar nu trebuie neglijată educarea forței de muncă cu participarea activă a cetățenilor la deciziile importante care le asigură un nivel de trai mai bun, menținându-se astfel sentimentul de încredere.

BIBLIOGRAFIE

1. Ali M. El-Agraa, (1994). The Economics of the European Community, Fourth Edition, Harvester Wheatsheaf.
2. Alkire, S. (2010). Development: A Misconceived Theory Can Kill in Morris, Christopher W., p 191-120. Cambridge: Cambridge University Press.
3. Antonescu D. (2013), Politica de dezvoltare regională a României în etapa postaderare, Academia Română, Institutul Național de Cercetări Economice, București;
4. Ayoub A, (2001). Qu'est-ce que la mondialisation ? in Liaison, Energie-Francophonie, Mondialisation et énergie, No. 50, trimestrul 1.
5. Balassa B, (1961). The Theory of Economic Integration. Homewood, Ill. Irvin, 1961.
6. Baldwin R, Forslid P, Martin G, Ottaviano F, Robert N,(2003). Economic Geography and Public Policy.
7. Banciu A, (2006). Teorii politice și integrarea europeană. Politehnica Press, București.
8. Barna, C. (2014), Atlasul Economiei Sociale, România 2014, Institutul de Economie Socială, București.
9. Bhagwati J, (1993). Regionalism and multilateralism: an overview, in De Melo, J. Panagariya A. New Dimensions in Regional Integration, Cambridge University Press.
10. Bhagwati J,(2004). In Defence of Globalization.
11. Bran F, (2002). Componenta ecologică a deciziilor de dezvoltare economică, Editura ASE.
12. Cairncross F, (1997). The Death of Distance: How the Communications Revolution will Change our Lives. Boston, Mass. Harvard Business School Publ.
13. Charron N., Lapuente V. et all (2010), measuring the Quality of Government and Subnational Variation, Quality of Government Institute, Gothenburg;
14. Charron N., Lapuente V., Dijkstra V. (2014), Mapping the Regional Divide in Europe: A Measure for Assessing Quality of Governance in 206 European Regions; Springer Science;
15. Charron N., Lapuente V., Rothstein B. (2013), Quality of Government and Corruption from a European Perspective. A comparative study of Good GOvernment in EU Regions, Edward Elgar Publishing Ltd., United Kingdom;
16. Comisia Europeană, (2006), Noua definiție a IMM-urilor. Ghidul utilizatorului si model de declarație, Publicații în domeniul Întreprinderii și industriei;

17. Comisia Europeană, Direcția Generală Politică Regională și Urbană (2012), Specializarea inteligentă: motorul viitoarei creșteri economice în regiunile din Europa, Panorama Inforegio, nr. 44/2012,
18. Daly H. E., (2/1990). Towards some operational principles of sustainable development, *Ecological Economics*.
19. Dan M.C. (2012), Clusterelor inovative: o soluție pentru dezvoltarea economică a României, *Revista Economie Teoretică și Aplicată*, volumul XIX, nr. 9 (574);
20. Diaconu N, (2008). *Dreptul Uniunii Europene – Tratat*. București Lumina Lex.
21. Dobrescu E. M, (2010). *Sisteme Monetare Contemporane*. București: Wolters Kluwer.
22. Dobrescu E.M., (2000). *Integrare economică*, ediția a doua, Ed. All Beck, București.
23. Dobrotă N, Ciucur D, Coșea M, Enache C, Gavrilă I, Paul Tănase G. P., Gogoneață C, Popescu C, (1995). *Economia Politică*. Editura Economică.
24. Doessel, D.P., Gounder, R., (1991). *International Comparisons of the Standards of Living and the Human Development Index*. Discussion Papers in Economics No. 72, Department of Economics, University of Queensland, Brisbane.
25. Domar E. D, (1957). *Essays in the Theory of Economic Growth*, Oxford University Press, New York.
26. Dornbusch R, (1976). *Expectations and Exchange Rate Dynamics*. *The Journal of Political Economy*.
27. Edwards T.H, (2007). *How Globalized Really is European Trade Spatial Economic, Analysis*.
28. *English Dictionary for advanced learners, International student edition*, (2002). Macmillan.
29. European Commission, *The EU explained: Regional policy*, (2014). Bruxelles, ISBN 978-92-79-41288-2.
30. *Financial Times*, (2000). Tony Blair and Göran Persson, *Reaching out to all of Europe*.
31. Flaviu C, Leussen N (1994). *Proiectarea unui sistem energetic viabil*, publicat în *Probleme globale ale omenirii*, Lester r. Brown, Starea lumii, Editura Tehnică.
32. Fujita M, Krugman P, Venables A.J, (1999). *The Spatial Economy: Cities, Regions and International Trade*.
33. Gherguț D. (2015), *Întreprinderi noi și profilul întreprinzătorilor din România*, Institutul Național de Statistică.
34. Govindan P, (1998). *Sustainable development: The fallacy of a normatively - neutral development paradigm*, *Journal of Applied Philosophy*.
35. Gregosz D, Müller S, Rindfleisch E, Schäfer M, (2002). *Fragen und Antworten zur Eurokrise-Entwicklungen und Reformmassnahmen seit der Griechenland-Krise*, Konrad-Adenauer Stiftung e.V., Sankt Augustin/Berlin.
36. Guillochon B, (2003). *Globalizarea o singură planetă, proiecte divergente*. București: Enciclopedia Rao.
37. Harold J, (1999). *Is Liberalization Reversible? Finance and Development*”, Decembrie.
38. Harrod R. F., (1948). *Towards a Dynamic Economics*, London: Macmillan.
39. HG nr. 1323 din 20 noiembrie 2002, Publicată în *Monitorul Oficial* nr. 898 din 11 decembrie 2002.
40. Hicks J. R. (1937). *Mr. Keynes and the Classics, a Suggested Interpretation*, *Econometrica*.
41. Hicks, D.A., (1997). *The inequality-adjusted human development index: a constructive proposal*. *World Dev*, p. 1283–1298.

42. Hooghe, Liesbet, Marks, Gary & Schakel, Arjan H.(2010), *The Rise of Regional Authority: A Comparative Study of 42 Democracies*, London: Routledge;
43. Hopkins, M., (1991). *Human development revisited a new UNDP report*. *World Dev*, p 1469–1473.
44. Iordan B, (2005). *Uniunea Europeană de la Național la Federal*, Tritoni, București.
45. Jilberto A.E.F., Mommen A., (1998). *Regionalisation and Globalization in the Modern World Economy*, Routledge, London.
46. Jonathan M. H, (2000). *Basic Principles of Sustainable Development*, Working Paper 00-04, Global Development and Environment Institute.
47. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 20.12.2013, L347/289 regulamentul (UE) nr. 1301/2013 al parlamentului european și al consiliului din 17 decembrie 2013 privind Fondul european de dezvoltare regională și dispozițiile specifice aplicabile obiectivului referitor la investițiile pentru creștere economică și locuri de muncă și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1080/200
48. Keynes J. M., (1936). *General Theory of Employment, Interest and Money*, Palgrave MacMillan, Cambridge University Press.
49. Kuznets, S., (1955). *Economic Growth and Income Inequality*, *American Economic Review*, vol.45
50. Leben C, (2003). *What Kind of Constitution for What Kind of Polity? Responses to Joschka Fischer, Fédération d' Etats – Nations ou Etat fédéral ?* ed. Cristian Joerges, Yves Mèny, *Extra the Central State, but How? Types of Multi - level Governance*, *American Political Science Review*, Vol.97, No. 2.
51. Legea nr. 151 privind dezvoltarea regională în România, din 15 iulie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 265 din 16 iulie 1998.
52. Legea nr. 315 din 28 iunie 2004 - Publicată în Monitorul Oficial nr. 577 din 29 iunie 2004.
53. Lucas E. R, (1988). *On the Mechanics of Economic Development*, *Journal of Monetary Economics*, vol. 22.
54. Luțaș M, (1999). *Integrarea economică europeană*, Ed. Economică, București.
55. Machlup F, (1977). *A History of Thought on Economic Integration*, Macmillan Press Ltd, London.
56. Malthus T, (1992). *Eseu asupra principiului populației*, Ed. științifică, București.
57. Mengisteab K, (2000). *L'état, un allie*. *Le Courier*, septembre.
58. Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (2013), *Strategia Națională pentru Dezvoltare Regională 2014-2020*; București;
59. Miron D, (2002). *Economia Uniunii Europene*, Ed. Luceafărul, București.
60. Molle W, (1990). *The Economics of European Integration*, Aldershot Dartmouth.
61. Mulheart C, Howard R, (1999). *Economics*, MacMillan Foundation, London.
62. Nicolescu O. (coordonator) (2016), *Carta Alba a IMM-urilor din România 2016*, CNIPMMR, București;
63. Nussbaum M, (2006). *Education and democratic citizenship: capabilities and quality education*. *Journal of Human Development*, p. 385–395.
64. OECD (2013), *Innovation Driven. Growth in Regions: The Role of Smart specialisation, Preliminary Version*, OECD Publications, Paris;
65. Oman C, (1996). *The Policy Challenges of Globalisation and Regionalisation*. OECD Policy Brief No. 11, Paris.

66. Ordonanța nr. 29 din 19 august 2015 privind gestionarea și utilizarea fondurilor externe nerambursabile și a cofinanțării publice naționale, pentru obiectivul Cooperare teritorială europeană, în perioada 2014-2020.
67. Oslo Manual (2005), GUIDELINES FOR COLLECTING AND INTERPRETING INNOVATION DATA, Third edition, ISBN 92-64-6 01308-3 – OECD/EUROPEAN COMMUNITIES 2005)
68. Osterlaken, I. (2009). Design for Development: A Capability Approach. Design Issues, p. 91-102.
69. Pendiuc T. (2014), Realități și perspective în dezvoltarea regională a României, Revista "Strategii Manageriale", nr. 1(23)/2014;
70. Perroux F, (1948). Esquisse d'une théorie de l'économie dominante. Économie appliquée.
71. Ranis, G., Stewart, F., & Samman, E. (2006). Human development: beyond the human development index. Journal of Human Development and Capabilities, p. 323-358.
72. Regulamentul (CE) nr. 1059 cu modificările ulterioare privind instituirea unui nomenclator comun al unităților teritoriale de statistică (NUTS), Număr celex: 32003R1059, Publicat în JO L 154 din 21.06.2003.
73. Reich R, (1996). The Work of Nations, in Lewis M, Fitzgerald R, Harvey C, The growth of nations. Culture, competitiveness and the problem of globalization, Bristol Academic Press.
74. Rennings, H. Wiggering, (1997). Steps towards indicators of sustainable development: linking economic and ecological concepts, Ecological Economics.
75. Ricardo D, (1817). Despre principiile economiei politice și impunerii, Ed. Academiei, vol 1, Opere alese, București, 1959.
76. Richard J, Sakiko F,P, (1999). Globalization with a Human Face, New - York, Mohan Rao – Openness, Poverty and Inequality, in Human Development Report, vol 1.
77. Rifkin J, (2006). Visul European, Polirom, Iași.
78. Romer P, (1986). Increasing Returns and Long-ran Growth, Journal of Political Economy, Vol. 94.
79. Samuelson P., William D. N., (1948) Economics: An Introductory Analysis 1948.
80. Schuh B., Kirchmayr-Novak S. et all (2017), How to improve regional and local governance of SME and entrepreneurship policy, European Committee of the Regions
81. Schumpeter J., (1942). Capitalism, Socialism and Democracy, New York: Harper & Brothers.
82. Servan Schreiber J.J, (1967). Le défi American, Edition Denoel, Paris.
83. Smith A, (2011). Avuția națiunilor, Ed. Publică, București.
84. Solow M. R. (1956). A Contribution to the Theory of Economic Growth. The Quarterly Journal of Economics, Vol. 70.
85. Stănescu, S. (2009), Abordarea conceptuală a inovației în contextul relansării strategiei de la Lisabona, Calitatea Vieții, Anul XX, Nr. 1-2.
86. The Oxford English Dictionary , Fritz Machlup.
87. Thompson G, (1999). Globalisation versus Regionalism? In Joffe G, Perspectives a Development, Frank Cass Publishers, London.
88. Universe Books, (1972). The limits to growths, New York.
89. Vătăman D, Davis I, (2008). România și Uniunea Europeană – Istorie și Actualitate, București, Pro Universitaria.

90. Von Neumann J, (2007). Theory of Games and Economic Behaviour, with Morgenstern, O., Princeton Univ. Press.
91. World Commission on Environment and Development, (1987). Our common future, Oxford University Press.
92. *** www.europa.eu
93. *** www.worldbank.org
94. *** www.imf.org
95. *** www.oecd.org
96. *** www.wto.org
97. *** www.nafta-sec-alena.org
98. *** www.mercosur.org.uy
99. *** www.asean.or.id
100. *** www.ec.europa.eu/justice/index_de.htm
101. *** www.eeas.europa.eu/cfsp/index_de.htm
102. *** <http://www.sferapoliticii.ro/sfera/116-117/art9-gusilov.html>
103. *** http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/what_we_do_e.htm
104. ***<http://www.curierulnational.ro/Economie%20mondiala/20140127/Davos++R+emodelarea+lumii%3A+consecintele+pentru+societate,+politica+si+intreprinderi>
105. *** <https://dexonline.ro/definitie/federalism>
106. *** https://ro.wikipedia.org/wiki/David_Mitrany
107. *** http://europa.eu/pol/index_ro.htm
108. *** http://europa.eu/budget/mff/figures/index_de.cfm
109. *** <http://europa.eu/digital-agenda/>
110. *** http://europa.eu/internal_market/finances/banking-union/index_de.htm
111. *** <https://www.ifrc.org/Global/Publications/Health/health-mdgs-en.pdf>
112. *** <http://www.mae.ro/node/1399>
113. *** http://www.iisd.org/pdf/2006/sd_timeline_2006.pdf
114. *** <http://www.earthsummit2002.org/>
115. *** <https://www.mae.ro/node/35919>
116. ***<http://www.t-times.ro/categorii/rutier/de-la-1-ianuarie-2017-germania-majoreaza-salariul-minim-cu-4>
117. *** <http://www.fonduri-ue.ro/ie>
118. *** https://europa.eu/european-union/topics/regional-policy_ro
119. ***http://ec.europa.eu/regional_policy/ro/newsroom/news/2017/10/16-10-2017-the-case-for-a-common-cohesion-policy
120. ***<http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2016-human-development-everyone>
121. ***<http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2015-work-human-development>
122. ***<http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2014>
123. ***<http://hdr.undp.org/en/2013-report>
124. ***<http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2011>
125. ***<http://hdr.undp.org/en/content/human-development-report-2010>
126. ***http://www.ecfr.eu/publications/summary/keeping_europeans_together7130
127. ***http://www.ecfr.eu/publications/summary/the_world_according_to_europes_insurgent_parties7055
128. ***http://www.ecfr.eu/page/-/ECFR175_EU_COHESION_MONITOR_2016.pdf

129. ***<http://www.ecfr.eu/>.
130. ***<http://reformiert.info/artikel/hintergrund/warum-osteuropa-br%C3%BCssel-das-neue-moskau-ist>.
131. ***<http://clustero.eu/despre-clustere/>
132. ***<http://www.incubat.ro/index.php?language=ro&page=8>
133. ***<http://www.osim.ro/despre/despreo.htm>,
134. ***https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/regional_en
135. ***[http://www.romaniainoveaza.ro/media/Resurse/24120%20-%20Activ.2%20-%20INOBAROMETRU%20lb.romana%20\(A.3.5\).pdf](http://www.romaniainoveaza.ro/media/Resurse/24120%20-%20Activ.2%20-%20INOBAROMETRU%20lb.romana%20(A.3.5).pdf)
136. ***http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/documents/20182/84453/Guide_to_Social_Innovation.pdf
137. ***<http://www.worldbank.org/en/news/video/2014/09/30/revealed-comparative-advantage-data>
138. ***<http://wits.worldbank.org/CountryProfile/en/Country/ALL/startyear/2009/endyear/2013/tradeFlow/Export/indicator/RCA/partner/WLD/product/Total>
139. ***<http://www.adrvest.ro>;
140. ***<http://brr.berkeley.edu>;
141. ***http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/work/2012_02_governance.pdf;
142. ***http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/international;
143. ***https://europa.eu/european-union/topics/regional-policy_ro;
144. ***http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panorama/pdf/mag44/mag44_ro.pdf;
145. ***http://ec.europa.eu/regional_policy;
146. ***http://old.fonduriue.ro/poscce/fonduri_structurale/;
147. ***<http://www.agir.ro/buletine/126.pdf>;
148. ***<http://www.edu2025.ro/UserFiles/File/ELPHI/RaportChestionar.Dezvoltarea%20regionala%20si%20locala.2010.09.08.pdf>;
149. ***https://econ.ubbcluj.ro/documente2014/Suport%20admitere%20masterat%202014_DRD,%20EM.pdf;
150. ***www.avocatnet.ro;
151. ***<http://cursdeguvernare.ro/evolutia-pib-pana-in-2017-si-lipsa-coeziunii-interne.html>;
152. ***http://www.economica.net/regiunea-nord-est-va-inregistra-anul-acesta-cel-mai-mic-pib-pe-cap-de-locuitor_116962.html#n;
153. ***https://www.mae.ro/sites/default/files/file/Europa2021/Strategia_Europa_20
154. ***<http://cursdeguvernare.ro/valoarea-adaugata-bruta-in-economie-si-problemele-ei-romania-din-perspectiva-ue.html>
155. ***[https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=sdg_08_10&plugin=1]
156. ***<https://romanalibera.ro/actualitate/eveniment/parlamentul-roman-a-ratificat-tratatul-de-la-lisabona-117147>
157. ***http://hdr.undp.org/sites/default/files/2018_human_development_statistical_update.pdf

CUVINTE CHEIE:

Uniunea Europeană, mondializare, globalizare, dezvoltare, coeziune, regionalizare, politicile de dezvoltare, eficiență economică, indicele dezvoltării umane, produsul intern brut, influențe factoriale, indicele speranței de viață, indicele educației.